

Adyna Nowruz diýilen baýram

Category: Edebi makalalar,Kitapcy

написано kitapcy | 23 январа, 2025

Adyna Nowruz diýilen baýram ADINA NEVRUZ DENEN BAYRAM

20-21 Mart, güneşin KOÇ burcuna girdiği yani, baharın geldiği gündür.

Baharın gelişi, tarihin karanlıklarından bugüne kadar tüm kıt'alarda ve bu topraklarda, yörelerde uygun şartlarda , masallara, destanlara uyarak kutlanmıştır, kutlanmaktadır..

Asya'da Türkler bu bayramı ERGENEKON destanıyla birleştirmişler ve ona Ergenekon bayramı demişlerdir. Fakat, maalesef Türk toplumuna giren Arapça ve Acemce yüzünden dilimizi, kökenlerimizi, kültürümüzü kaybetmek yoluna girmiş olduğumuzdan, Ergenekon adı yerini, bu addan faydalanarak bilindiği gibi NEVROZ yani Sultan Nevruz adına terk etmiştir.

Acemlerde bu bayram NEV-ROZ, Yeni- Gün adını almıştır.

Nevroz'un İran'daki kökenini araştıralım:

Mevcut söylentiler arasında en çok itibar edileni şudur : İran Hükümdarı Cemşit Mazenderan, ormanda tavşan avına çıktığı zaman bir zehirli yılan görerek ona ok atmıştır. Ok, yılanın bulunduğu kayalara çarparak kıvılcımlar çıkarmış ve otlar tutuşmuş, ilk kere ateşi gören İranlılar korku ile ateşe secde etmişler ve onu kutsal saymışlar. Bundan sonra ateşin devamlı olması için ATEŞGEDELER , ateş kuleleri yapılmış, bu ateş kültü AHURA MAZDA; devamında ZERDÜŞT dininin geleneği hâline gelmiştir (Abdülhalûk Çay – Ergenekon TKAE:1985 Ank).

İslâmiyetle, ateşgedeler yok olmuş, fakat baharın gelişine Yeni-Gün, NEVROZ denmiş Ateşgedelerden kalan gelenek

ateş yakma şeklinde süregelmiştir. ..

Irkçılıkla hiçbir ilgisi olmayan Ergenekon bayramının tarihi

(-1400/1300)'dür.Öte yandan İran uygarlığının ortaya çıkış tarihi

(- 700)lerdir. Demek ki, Egenekon adlı bahar bayramının Türklerde varlığı, İran tarihinden

en az 600 yıl öncedir. Ergenekon adı da İran'da Nevroz'a dönüştürülmüştür. Gelelim ateş ve yılan motifine:

ATEŞ KÜLTÜ:

Ön-Türklerde halkına iyi hizmet etmiş olan BUĞ(bey)un ölümünden sonra Forum yaparak onu muhakeme eden halkı tarafından CAN'ının, Ruh'unun Tanrıya eriştirilmesi ile ödüllendirilir :

- 1/ halkın topladığı OT/un-odun ile,
- 2/ kutsal ateş, gene halk tarafından yakılır,
- 3/ Buğ'un vücudu ateşe verilir.

Vücut yanar kül olur ,kül toprak kaplarda saklanır.

Can'ı ,Tanrı katına uçar, ASQAN olur ; Cennette AS'ılı olur.(K.Mirşan)

Ateşe verilme, birlikte azık yemeği, müzik ve halk oyunuyla sona erer

İşte bu Tanrıya erişme inancı etrafında halkalanmış olan merasim serisine ATEŞ KÜLTÜ denir: Bu kült , Ön-Türk üniversiteleri demek olan İB-İS BOLIQ'larda öğretilir. Ön-Türk kültüründe bu, ATEŞ KÜLTÜ'nü ifade eder.

Görüldüğü gibi Ön-Ataların belirli bir disiplin içinde öğrenerek icra ettikleri kült , İran'da bu ciddiliğini kaybederek rivayet haline dönüşmüştür.

Yılan ise, Ön-Türk sembollerinden biri, en başta gelenidir:

Yeryüzünün bereketi gökyüzüne, güneşe kadar uzayan boğanın boynuzlarıyla erişir... Bunu bilen Tanrı, yeryüzündeki bereketin devamı, aynı zamanda yeryüzündeki kötülüklerin yok olması, iyiliğin devamı İçin

ışınlarını YILAN şeklinde yeryüzüne gönderir ve o sayede yeryüzünde bereket asla eksilmez . ilgili kaya resmini Kazakistan'da Tamgalı Say'ında, vâdisinde görürüz, tarihi (-8bin)dir.

Şu temalar eski Yunan uygarlığında karşımıza çıkar:

İyilik/kötülük teması Yunanlılar'a mal edilmiştir.

Yılan motifi, Ön-Türklerden Eski Yunan'a geçmiş, Delf tapınağında PİTON yılanı olmuş, İran'da asâletini kaybederek bir tarla yılanı hâline gelmiştir.

Orta Asya'dan, buzul döneminin sona ermesiyle oluşan büyük su baskınlarından kaçan Ön-Atalarımızın ilk yerleştikleri yerler olan Doğu, Güney Doğu ve devamında Mezopotamya olduğundan, bahar bayramı gelenek ve oyunları , önce bu yörelerin halk oyunları hâline dönüşmüşlerdir.

(-8 bin) lerde Tamgalı Say'ında çekilen halay (K.Mirşan)

Günümüzde Doğu ve Güney Doğuda aynen oynanmaktadır.

Mezopotamya'ya 5 binlerde inmiş olduğunu toprak kaplar üzerinde görmekteyiz.

Hassuna V'inci bin, toprak vazo s.46

(Mezopotamya) (Sumer, A.Parrot, Gallimard, Paris, 1960)

Doğu ve Güney Doğu kültürünü İran'a yamayıp, burunlarını iç işlerimize sokmuş olup, bundan siyaset yaparak Anadolu bütününü parçalamak isteyen dış güçlere ve onların işbirlikçilerine duyurulur.

Halük TARCAN.

Kaynak: www.Haluktarcan.com Edebi makalalar